РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 27-го липня 1915. Ч. 87. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, July 27, 1915. N. 87.

ВАРШАВА І ІВАНГОРОД ПІД ОГНЕМ ТЯЖКИХ ГАРМАТ.

Здобутє Пултуска і Рожана. — Союзні війска переходять ріку Нарву.

Цїлковитий розгром пятої російської армії в Курляндії.

1.500 людий згинуло на корабли „Істленд" в Шікаго.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ФОРТИ ВАРШАВИ І ІВАНГОРОДА ПІД ОГНЕМ ТЯЖКИХ ГАРМАТ.

БЕРЛІН, 24. липня. — По прогнаню Москалів з їх послїдних оборонних лінії перед Варшавою і Івангородом російські війска подали ся назад до фортів кріпостий. Союзні армії зробили сейчас приготовленя, щоби уставити тяжкі гармати в цїли бомбардованя зовнїшних фортів.

Урядове донесенє оголосило отсї вісти:

„Тяжка артилерія нїмецька і австрійська заняла вже відповідні становища і розпочала острілюванє зовнїшних фортів Варшави і Івангорода".

КОЛО ВАРШАВИ МОСКАЛЇ СТРАТИЛИ 1.750 В ПОЛОНЕНИХ І 2 МАШИНОВІ КРІСИ.

БЕРЛІН, 24. липня. — Урядове донесенє звучить:

„В битвах на захід від Варшави наші війска полонили протягом послїдних кількох днів 1.750 Москалів і здобули 2 машинові кріси.

„На північ від устя Пілїци до Висли наші війска прогнали Москалів зовсїм з лівого берега Висли".

МІЖ ВАРШАВОЮ А ІВАНГОРОДОМ СОЮЗНІ ВІЙСКА ОЧИСТИЛИ ЗОВСЇМ ЛІВИЙ БЕРЕГ ВИСЛИ З МОСКАЛЇВ.

БЕРЛІН, 25. липня. — На підставі послїдних урядових донесень нїмецького головного штабу лівий берег Висли, почавши від Пасєчної (15 кільометрів на полудне від Варшави) аж до Козєніц (15 кільометрів на північний захід від Івангорода), є зовсїм очищений з Москалів. Москалї були принесволені з великими стратами переправити ся на правий берег ріки. Союзні війска роблять приготовленя до переходу Висли на другий бік. В деяких місцях удало ся нїмецькій артилерії взяти під огонь зелїзничий шлях, який іде з Івангорода до Варшави. (Сей шлях іде майже рівнобіжно до Висли її правим берегом).

ЛІНІЯ ХОЛМ-ЛЮБЛИН ПЕРЕРВАНА. — АРМІЯ ҐЕН. АРЦА ВЗЯЛА ПРИСТУПОМ РАЄВЄЦ.

БЕРЛІН, 25. липня. — З нїмецької головної кватири доносять:

„По тяжкій кількадневній боротьбі союзні війска під командою ґен. Арца заняли місцевість Раєвєц, яка лежить безпосередно при зелїзничім шляху між Холмом а Люблином. Москалї ставили тяжкий опір. Зелїзнича стація Травники кілька разів переходила з рук до рук.

„На полудневий захід від Люблина союзні війска під командою арх. Йосифа Фердинанда здобули російські становища на лінії Казімєрж-Белжице і находять ся також недалеко зелїзничого шляху між Люблином а Івангородом".

З останних урядових рапортів показує ся, що Москалї за всяку цїну постановили були задержати в своїх руках зелїзничий шлях Холм-Люблин-Івангород. Маючи його в своїм посїданю, могли вони кождої хвилї в загрожені місця перекинути потрібну скількість війска. Тому перерванє сего шляху є для російської армії великим ударом. В короткім часї можна надїяти ся загального відвороту Москалів з російської Польщі за лінію Буг.

ЗДОБУТЄ КРІПОСТИ ПУЛТУСКА І РОЖАНА. — ПЕРЕХІД ЧЕРЕЗ РІКУ НАРВУ.

БЕРЛІН, 24. липня. — На північній боєвій лінії здовж ріки Нарви союзні війска скорим кроком зближають ся до цїли. Вчера удало ся їм взяти приступом обі сильні кріпости над Нарвою: Пултуск і Рожан. Небаром опісля значні сили війска перейшли через Нарву і заняли на полудневім березї ріки догідні становища.

Головний нїмецький штаб доносить:

„На лінії здовж Нарви армія під командою Ґальвіца здобула приступом обі російські кріпости Пултуск і Рожан, почім війска обсадили полудневий берег ріки Нарви.

„Воєнна добича зросла до 14 гармат і 90 машинових крісів. Загальна скількість забраного воєнного матеріялу не дасть ся ще на разі навіть оцїнити. Число полонених зростає дальше".

Передількома днями здобули Нїмцї кріпость Остроленку, тепер Рожан і Пултуск. Остають отже над Нарвою ще отсї кріпости в руках Москалів: Ново-Ґеорґієвск, Сероцк (обі ті кріпости лежать в недалекім віддаленю від Варшави) і Ломжа (на північний схід від Остроленки).

ПЕРЕЛОМАНЄ РОСІЙСЬКОЇ ЛІНІЇ НАД НАРВОЮ НА ЛІНІЇ 60 КІЛЬОМЕТРІВ.

БЕРЛІН, 25. липня. — Нїмецькі війска на просторі 60 кільометрів перейшли між Остроленою а Пултуском ріку Нарву. Нїмцї посувають ся скоро дальше на полудне і зближають ся вже до ріки Буга. Рівночасно праве крило сеї армії здобуло місто Насєльск і зближає ся від північного сходу до Ново-Ґеорґієвска.

Урядове донесенє головного нїмецького штабу є отсего змісту:

„Наші війска перейшли ріку Нарву на цїлій лінії, почавши на полудне від Остроленки аж до Пултуска. На полудневий схід від Пултуска зближають ся наші війска до ріки Буга. На полудневий захід від Пултуска наші війска помимо сильного опору зі сторони Москалів заняли російські становища коло Насєльска".

Переломанє російської лінії над Нарвою і перехід нїмецької армії через ріку на полудне в напрямі Буга має велике стратеґічне значінє. На полудне від Пултуска у віддаленю 30 кільометрів іде головний зелїзничий шлях, який лучить Варшаву з Петроґрадом. Тому похід нїмецьких війск на полудне від Пултуска може бути дуже небезпечний для Москалів, бо їх армії, яка находить ся тепер у Варшаві і її околиці, грозить небезпека цїлковитого відотненя відвороту.

РОЗГРОМ ПЯТОЇ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ. — ТИСЯЧІ ПОЛОНЕНИХ, 25 ГАРМАТ І 40 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 24. липня. — Рівночасно надійшли вісти з поля війни в Курляндії про велику побіду нїмецьких війск. Ґенералови Більови удало ся задержати утечу пятої російської армії і змусити її до бою. В битві на лінії Шадов-Розалїн (на схід і полудневий схід від Шавлїв) російська армія зістала цїлковито розбита. Воєнна добича, яка опинила ся в руках наших війск, є дуже велика і з кождою хвилею дальше зростає.

Нинїшне урядове оголошенє головної команди звучить:

„Ґенерал Більов відніс сьвітлу побіду над Москалями в околиці Шавлїв. По десятидневних безнастанних маршах і битвах удало ся вчера нїмецьким війскам відтяти Москалям відворот на лінії Розалїн і Шадов та їх цїлковито розбити.

„Воєнна добича числить 25 гармат, 40 машинових крісів, понад 100 возів амуніції, велика скількість трену і ріжних воєнних матеріялів.

„Число полонених Москалів іде на тисячі. Се число з кождою хвилею сильно збільшає ся".

Вже перед двома днями вісти з Курляндії доносили про початок великої битви в околиці Шавлїв і про полоненє 5.000 Москалів. Треба припускати, що розгром цїлої пятої армії, якої сила мусїла числити около 150.000 до 200.000 людий, збільшить число полонених Москалів о цїлі десятки тисячів.

ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛЇВ ЗРОСЛО ВЖЕ ДО 120.000.

БЕРЛІН, 24. липня. — Послїдні вісти, які наспіли з поля війни: здобутє кріпостий Пултуска і Рожана, переломанє російської лінії над Нарвою і розгром російської армії в Курляндії, викликали незвичайно велике одушевленє серед населеня Берліна. Цїлий Берлін має від прапорів, а населенє дає вирази великої радости з приводу веселих новин з поля битви.

З нетерпеливостю ожидає цїлий нїмецький нарід вислїду великої рішаючої битви, яка вже розпочала ся, а яка може зовсїм порішить загальний вислїд цїлої війни.

Останні урядові рапорти доносять знова про тисячі полонених Москалів. Протягом десять днів число російських полонених зросло вже до 120.000.

Воєнні знавцї вірять в те, що такі полководцї як Ґінденбурґ і Макензен поведуть хоробрі союзні війска до остатачної сьвітлої побіди над ворогами.

МОСКАЛЇ ДОКОРЯЮТЬ СВОЇМ СОЮЗНИКАМ.

ЛОНДОН, 24. липня. — Кореспондент часописи „Лондон Телеграф" доносить з Петроґраду, що в російських військових кругах чимраз частїйше і сильнїйше дають ся чути скорги і докори на адресу союзників Росії: Англії, Франції і Італії. В Росії набирають переконаня, що союзники цїлий тягар війни скинули на Росію.

Російська часопись „Русскій Інвалід", яку уважають майже за орган російського генерального штабу, обговорюючи останне положенє воєнне на сходї, доказує, що на заходї помимо слабшої сили Нїмців (в порівнаню зі силою нїмецької армії на сходї) союзники сидять майже зовсїм тихо і приглядають ся спокійно ударам, які мусить витримувати російська армія.

Російський воєнний знавець взиває горячо союзників Росії до рівночасного скорого дїланя проти ворога, бо лише тодї зможуть вони довести війну до успішного кінця.

ЦАРСЬКА КАСА ПОРОЖНА. — ЦАР СКЛИКУЄ НА 1-ГО СЕРПНЯ ДЕРЖАВНУ РАДУ І ДУМУ.

ЛОНДОН, 25. липня. — З Петроґраду доносять, що вчера цар видав „указ", поликуючи на день 1-го серпня державну раду і думу.

Державна рада і дума мали зібрати ся на наради доперва 1-го падолиста, але з важних причин цар уважав за конечне покликати їх скорше. Деякі догадують ся, що причиною прискореня речинця нарад є справа затягненя нової внутрішної позички. Є плян, щоби російський державний банк уповажнити до пущеня в обіг пів мілїярда долярів ($500,000.000) в банкнотах.

Державна рада (палата панів) і дума (палата послів) мають постарати ся о „пособія" до веденя дальшої війни. Як звісно, Росія завела ся у своїх надіях, які покладала на Анґлію. Анґлія Росії позички не удїлила, бо відай і в неї каса вже випорожнюють ся. Послїдні вісти доносять, що навіть Канада мусїла оглядати ся за грішми у Злучених Державах.

СОЮЗНИКИ РОСІЇ ЛОМЛЯТЬ СОБІ ГОЛОВУ, ЩО НІМЕЧЧИНА ПІЧНЕ ПІСЛЯ ЗАНЯТЯ ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН, 25. липня. — Тутешні часописи зовсїм не таять сего, що Росія находить ся тепер у дуже скрутнім положеню. Ще перед кількома днями були ріжні ґадки, щодо будучих кроків Николая Николаєвича. Одні були ґадки, що великий князь буде за всяку цїну боронити Варшави; другі знова, що великий князь в першій мірі буде ратувати свою армію, утїкаючи за лінію Буг і Нїмен. Нинї вже всї признають, що упадок Варшави вже неминучий та що остає для великого князя лише другий вихід — спасати свою армію.

У військових кругах під сю пору живо розправляють над тим, що принесе будучність після здобутя Варшави і занятя цїлої Польщі. Чи нїмецькі союзники пійдуть в глиб Росії на півночи в напрямі Москви і Петрограду, чи на полудни в напрямі Києва і Одеси? Чи може вони займуть в Росії оборонне становище, а перенесуть свої сили на захід проти Франції і Італії, щоби з цїлою силою вдарити на Париж і вдерти ся до північної Італії? Отсе питаня, на які ще покищо нема жадних певних відповідий.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

КРОВАВА БИТВА НАД РІКОЮ ІЗОНЦО.

ВІДЕНЬ, 24. липня. — Нинї минає два місяцї від часу, коли Італія зрадила своїх союзників і піднесла оружє проти Австрії.

І дотепер Італійцї не осягнули жадного успіху, хиба що земля між італійською границею а рікою Ізонцо пересякла кровю десяток тисячів убитих і ранених Італійців.

Щоби Італійцї могли перед сьвітом похвалити ся бодай одною побідою та щоби не допустити до знеохоченя серед італійського народа, головний воєнний штаб постановив за всяку цїну здобути перехід через ріку Ізонцо.

Битва, яка вже від довшого часу відбуває ся здовж ріки Ізонцо, є найбільше завзята і кровава та дасть ся лише порівнати з боротьбою в Дуклянськім провалї (в Карпатах). Подібно як Николай Николаєвич посилав десятки тисячів салдатів на певну смерть, таксамо і головний командант італійських війск Кадорна пійшов у його слїди.

Від пятьох днів відділ за відділом йде приступом на австрійські становища. Але дотепер не удало ся Італійцям віднести найменьшого успіху. Тисячі італійських трупів застелили побоєвище перед закопами Австрійців.

Найстрашнїйші битви відбувають ся в ночи при сьвітлї рефлекторів. Найбільше завзято борють ся тут Дальматинцї і Хорвати, які і в часї мира уходять за непримиримих ворогів Італійців. Мало паде стрілів. За головне оружє при боротьбі служать кольби, баґнети, ножі, а навіть пястуки і зуби.

ТРЕТА НОТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 24. липня. — Нинї вручив американський посол в Берлїнї нїмецькому правительству трету ноту в справі нарушеня Нїмеччиною приписів міжнародного права щодо війни, веденої на мори.

Американське правительство відкинуло всякі пропозиції Нїмеччини щодо охорони американських горожан на мори і твердо обстоює при тім, щоби Нїмеччина дала ґарантію, що буде поступати точно після законів міжнародного права.

Нота писана в тонї приязнім, але притім і рішучім. Американське правительство кінчить ноту пересторогою для Нїмеччини, що поновне нарушенє міжнародного закона зі сторони Нїмеччини Злучені Держави будуть уважати за „неприязний вчинок" супроти них.

Загально надіють ся, що відповідь від Нїмеччини не прийде скорше як за місяць.

1.500 ЛЮДИЙ ПОТОНУЛО НА КОРАБЛИ „ІСТЛЕНД" В ШІКАГО.

ШІКАҐО, ІЛЛ., 25. липня. — Около 1.500 людий, між ними найбільше жінок і дїтий, потонуло враз з прогульковим кораблем „Істленд" при доках в Шікаґо, Ілл.

Робітники товариства „Вестерн Електрік Компани" назначили на суботу рано прогульку кораблями по озері. Около 7.000 осіб зголосило ся до участи в прогульцї. В тій цїли комітет наймив 5 прогулькових кораблїв, між ними і корабель „Істленд".

Коли около 2.000 осіб всїло на „Істленд" і він мав вже рушити з місця, корабель перевернув ся і потонув протягом пять хвиль.

Число жертв неживих і пропавших виносить 1.478.

Причин затопленя корабля досї не удало ся розслїдити. Правительство зарядило в тій справі строге доходженє.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідні краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

Галицькі зрадники і американські чорносотенцї.

Понизше подаємо „Посланіе Православныхъ Галичанъ къ Американскимъ Братьямъ Уніатамъ", оголошене в цареславній часописи „Свѣтъ" (в ч. 44. з дня 25. червня 1915 р.).

Коли російські війска заняли були майже цїлу Галичину, 125 галицьких кацапів і їх жінок виправило ся в дорогу до Петроґраду, щоби в столиці царя і цареславя довершити зради свого народа і віри.

В надії, що за їх приміром пійде і богато инших, вислали вони до православної місії в Америці низше наведене „посланіє". Між підписаними стрічаємо імена колишних тайних і явних російських аґентів і проводирів у Галичині.

Се „посланіє" звучить:

ПОСЛАНІЕ

Православныхъ Галичанъ къ Американскимъ Братьямъ Уніатамъ.

Дорогіе Братья! 9-го февраля с. г. въ недѣлю Православія въ Исаакіевскомъ Соборѣ въ Петроградѣ состоялось большое церковное торжество. Его Высокопреосвященство Кӱръ Владиміръ, митрополитъ петроградскій и ладожскій, съ Божіей помощью присоединилъ къ Православію насъ 125 нижеподписавшихся сыновъ Галицкой Руси.

Позвольте намъ, Дорогіе Братья, подѣлиться съ Вами тѣми чувствами и настроеніями, которыхъ полны сегодня наши сердца. Повѣрьте намъ, великую радость и невыразимое счасьте чувствуемъ въ нашихъ сердцахъ, ибо мы возсоединились съ тѣми, къ которымъ стремились 600 лѣтъ души милліоновъ Галицкой Руси. Около 12 поколѣній невольно оторванныхъ отъ своей матери мучились все время и протягивали руки къ соединенію съ ней. Наконецъ-то намъ двѣнадцатому измученному поколѣнію позволилъ Богъ соединиться съ нашей матерью Русью. Какъ же не радоваться?!... Мы возвратились въ лоно церкви, которую исповѣдывали наши предки. Когда ихъ въ концѣ XVI столѣтія насильственно оторвали отъ православной церкви и приказали подчиняться римской церкви, то они около 100 лѣтія не хотѣли подчиняться уніи. Въ защиту ихъ поднялись козаки и церковныя братства. Кровь лялась за насъ козаками. Вконцѣ наши предки 1708 г. сдались. Прошло 200 лѣтъ съ тѣхъ поръ. Послалъ Богъ на нашу родину тучу — войну въ августѣ 1914 г. Послѣ тучи засіяло на нашей землѣ солнце и мы нашлись подъ покровомъ нашей матери Руси и Православной Церкви. Какъ же не радоваться?!

Мы соединились съ церковью, въ которой нѣтъ западноевропейской, надменной самоувѣренности и гордости, а которой свойственны: простота, смиреніе и — самое главное — христіанская любовь, залогъ мира на землѣ.

Дорогіе Братья! Вамъ, навѣрно, много пишутъ въ газетахъ и говорятъ о преслѣдованіяхъ и звѣрствахъ, совершаемыхъ русскими солдатами — козаками надъ Вашими братьями въ Галичинѣ. **Не вѣрьте!** Русскій козакъ — это Вашъ братъ по языку и вѣрѣ. Онъ не тронулъ еще ни одного русскаго крестьянина въ Галичинѣ. Русскій солдатъ — вѣрующій человѣкъ. Онъ не тронулъ еще ни одной церкви, ни одной иконы. Онъ оберегаетъ все, что свято, а Вашего брата крестьянина онъ кормитъ тѣмъ же кускомъ хлѣба, который онъ самъ получаетъ. Звѣрства, о которыхъ Вы слышали, относятся только къ германцамъ и мадьярамъ. Мы были свидѣтелями, какъ австрійскіе жандармы гнали Вашихъ и нашихъ братьевъ крестьянъ и священниковъ въ тюрьму, какъ ихъ по дорогѣ прикладывали штыками, какъ еврейско-польска толпа бросала въ нихъ камнями, ихъ била и на нихъ плевала. Слушайте Дорогіе Братья! Въ австрійскихъ тюрьмахъ сидитъ около 10,000 Вашихъ братьевъ, между которыми около 600 священниковъ. Многихъ изъ нихъ: около 1000 крестьянъ и нѣсколькихъ священниковъ сейчасъ послѣ ареста разстрѣляли или же повѣсили. Страшною мученической смертью умеръ о. Максимъ Сандовичъ. Его разстрѣляли на глазахъ его жены и ребенка. Объ этихъ всѣхъ звѣрствахъ раскажутъ Вамъ Ваши братья въ Галичинѣ. И эти звѣрства совершались въ католической Австріи, на глазахъ католической церкви, на глазахъ католическихъ владыкъ въ XX вѣкѣ культуры!!!

Дорогіе Братья! Подумать о томъ, что когда-то въ древнемъ Галичѣ бросали католики нашихъ священниковъ въ воду Днѣстра, что когда-то въ древнемъ Перемышлѣ тѣла усопшихъ священниковъ выбрасывали изъ церковнаго погреба на улицу, подумать о томъ, что въ XVI вѣкѣ въ Львовѣ запрещали нашимъ священникамъ переходить улицу съ святыми дарами, подумать о тѣхъ звѣрствахъ австрійцевъ, нѣмцевъ и мадьяръ надъ нашими братьями, подумать о томъ, что эти звѣрства совершаются безъ протеста а на глазахъ католическихъ владыкъ, подумать объ этомъ и оставаться подъ ихъ властью — это для русскаго галичанина преступно и непростительно. Надѣемся, что и Вы пойдете нашими слѣдами и будете вѣрными сынами русской православной церкви. Христосъ наша сила, Богъ и Господь, честная православная церковь и... единая Русь.

Петроградъ 8-ое февраля 1915 г.

Стефанія Серафинъ, Елена Лукашевичъ, Евгенія Мардаровичъ, Евгеній Мих. Трешневскій, Александръ Дм. Романовскій, Константинъ С. Куровецкій, Михаилъ Андр. Петровъ, М. П. Кузьма, Николай Дм. Убогій, Сильв. Ив. Морозъ, Сильв. Барыкъ, Степанъ Н. Ґудзъ, Емильянъ І. Гонтарскій, Иванъ Т. Бѣликъ, Елена Л. Мельникъ, Марія Пелехъ, Анна Вас. Сущинская, Екатерина Ив. Химка, Ольга Мих. Химка, Марія Теодоровна Стецева, Кметикъ, Степанъ Т. Хомицкій, Ольга Владиміровна Дембицкая, Іоанна Ивановна Пелехъ, Евгенія Тимофеевна Серкесъ Марія Теодоровна Андрейчукъ Емильянъ Ст. Кмицикевичъ, Григорій Он. Чоловичъ, Григорій Михайловичъ Мацанъ, Петръ Як. Кулиничъ, Іоакимъ Ив. Мусѣй, Иванъ Андр. Онищукъ, свящ. Іосифъ В. Тягнибокъ, Иванъ А. Луныкъ, Крыжановскій Мих. Д., Юліянъ А. Филиповскій, П. Николаевичъ Савицкій, Теодотъ Трофимовичъ Танчинъ, Григорій Савчинскій.

ВІСТИ З КРАЮ.

(З віденської „Свободи").

САМБІР.

Від одного українського Січового Стрільця, приділеного до німецької команди за товмача, який знав відносини в Самборі і в околици і який два тижні пробував в Самборі зі своєю командою сейчас по занятю Самбора союзними війсками, одержуємо такі подробиці про російську господарку в Самборі:

Як майже всї більші галицькі міста так і Самбір потерпів на війні дуже мало; будинки стоять всї, кромі кількох на Бліху, які згоріли ще в осени. Потерпіли тільки уряджения в мешканях деяких збігців. Впрочім житє ішло звичайною дорогою, склепи мусіли бути всюди отворені, а деякі Жиди на продажі і на доставах для російської армії зробили значний маєток.

З Поляками обходили ся Москалї незвичайно чемно, декого з богатших Жидів від часу до часу московська поліція замикала до арешту на се, щоби видусити від него окуп, впрочім і Жидів оставили Москалї в повнім спокою. Панами в місті і в повіті були кацапські інтеліґенти, яких в Самборі є велика громада, по Львові мабуть найбільша в цілій Галичині. В серпни м. р. приарештували австрійські власти москвофілів з „Ризниці" Айталя Влашина і возьного Івана Мудрого, і з „Добробиту": д-ра Ал. Цюка і Ольгу Балькову. Арештували також судових радників Іполита Хиляка і Константина Павликова та ґімназіяльного професора о. Зенона Ільницького, але мимо того, що вони є ярими і небезпечними (як показало ся пізнїйше) москвофілами вийшли вони на волю за старанєм місцевих високих осіб.

З виднїйших Українців остали в Самборі: др. Данило Стахура, др. Андрій Чайковський, професор Теодор Біленький, судовий радник Іван Герасимович, скарбовий комісар Барусевич, сотрудник о. Теофіль Чайковський і ще дехто з молодших. Москалї, занявши Самбір, знюхали ся сейчас з самбірськими москвофілами і місцевих кацапських провідників — головно К. Павликова і батюшку З. Ільницького — взяли собі за дорадників. На домаганє кацапів замкнули — як впрочім майже всюди в Галичині — всі українські товариства. Уряджене в льокали українського товариства „Бесїда" Москалї знищили зовсїм і обернули сей льокаль на стайню, а біблїотеку „Бесїди" спалили, щоби не остала нї одна книжка в нашій мові. Дальше розбили Москалї памяткову таблицю з написю „Вставайте, кайдани порвіте", поміщену в минувшім році на камениці „Народної Торговлї" в ринку на памятку столїтного ювилею уродин Тараса Шевченка. Натомісць на приказ московського начальника повіту Красовського маґістрат своїм коштом мусів направити деякі ушкодження на камениці кацапської „Ризниці", які зробила товпа підчас демонстрації в серпни 1914 р.

Москвофіли і російські офіцири і урядники сходили ся що дня в кацапськім товаристві „Русское Касино"; там відбували ся часто забави і танцї і там залицяли ся Москалї до жінок і дївчат кацапських інтеліґентів. Кромі сего самбірські москвофіли давали у себе дома часто гучні забави для „братей освободителей", як вони називали московських наїздників. В Самборі був і цар в переїзді зі Львова до Перемишля і самбірські кацапи були вже певні, що наші до Самбора більше не прийдуть, коли в три тижні пізнїйше прийшло ся їм самим втїкати.

Православє ширено ріжними способами, але **наш нарід держав ся відпорно.** З самбірських кацапських інтеліґентів перейшли на православє професори ґімназії о. Зенон Ільницький і о. Лабенський (зять о. Іл. Ґмитрика) та учитель школи вправ Іван Филипчак, який виїхав на курси до Петроґраду, инші москвофіли мали се зробити доперва пізнїйше. В самбірській церкві, де находить ся чудотворний образ Божої Матери, вивезений тепер в безпечне місце парохом о. Ф. Рабієм, настоятелем були покійний о. Козаневич з Місткович, а по його смерти один з найстарших місцевих москвофілів о. Іларіон Ґмитрик. В церкві правили і православні богослуженя на переміну з уніятськими.

Наших українських інтеліґентів віддали Москалї сейчас під поліційний догляд. Роблено у них часті ревізії, але зачали арештувати доперва з весною. Тоді арештовано і вивезено до Росії адвоката д-ра Данила Стахуру і професора учительської семинарії Теодора Біленького, а на короткий час перед відворотом взяли Москалї з собою яко закладників адвоката д-ра Андрія Чайковського і судового радника Івана Герасимовича. Кромі сего взяли яко закладників 8 Жидів і 4 Поляків. Мали ще взяти сотрудника о. Т. Чайковського і прийшли його арештувати, але сей вискочив вікном в город і сховав ся в якійсь шопі і пересидів там один день аж до приходу наших війск.

Москалї перед своїм відворотом дали знати самбірським кацапам, щоби втїкали разом з ними. І дійсно вони се зробили. З Москалями втїкли з Самбора отсї кацапи і судові радники: Константин Павликов, Іполит Хиляк, Теофіль Ясеницький і пенсіонований судовий радник Іполит Копистянський, ґімназіяльні професори о. Зенон Ільницький і о. Лабенський, директор „Ризниці" о. Іларіон Ґмитрик разом зі зятем адвокатом д-ром Теодором Кмицикевичем. Всї втїкали з родинами в напрямі Львова, відки мабуть тепер втїкають дальше до Росії. Кацапське гнїздо в Самборі нинї щезло зовсїм. З Москалями утїкло і кількох вшехполяків.

В самбірськім повіті остали по селах всї наші сьвященики, яких Москалї не мали часу забрати з собою.

Самбірський окружний суд під проводом гофрата Ґолковського урядував. Про радників вшехполяків і москвофілів говорять як про зрадників.

Знищених сїл є в повіті мало, хоч кожде село потерпіло від довгих постоїв і селяни всюди є дуже бідні і голодують. Роботи на поли селяни по більшій части обробили і на весні показувало ся, що урожай буде може незлий, тільки коби не було довшої посухи.

Українські Січові Стрільці.

СТРИЙСЬКИЙ ТАБОР.

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

Мов пісня давно виспівана і забута, так часом наче снять ся перші часи Стрілецтва, той його романтично-наївний період, що закінчив ся виїздом на поле бою.

Як горячо бажали в тім часї українські Січові Стрільці дістати збрую в руки, як леліяли в думках ту хвилю, коли почують на своїх раменах тягар крісів; як пняли ся усїм своїм духовим єством до тої найважнїйшої зверхної ознаки, яка з товпи робить армію! Як дуже бажали побачити на собі стрілецький однострій (мундур)!

Стрий, одно із більших і красших міст полудневої Галичини, став при кінци серпня і в початках вересня минувшого року стрілецьким центром, куди збирали ся українські Січові Стрільці з усїх сїл, міст і місточок української Галичини.

Зійшли ся молоді хлопцї, переважно без військового образованя або з недостаточним вишколенєм; але за те з великим заналом до боротьби за волю України.

Усюди видко машируючі і вправляючі відділи неузброєних Стрільців в цивільних одягах. По соняшних полях і порошних улицях жидівсько-польського міста лунає цїлими днями голосна українська пісня.

— — — — — — — — — —

— Ідуть львівські сотні! — гомонить по стрілецькому майданї у Стрию.

Стрільці товплять ся коло брами, стають купами при вході на майдан, — визирають.

На улиці показує ся ліс довгих баґнетів. Висувають ся непроглядні ряди чвірок з крісами спертими на раменах, з ясними баґнетами, що виблискують на сонци.

— Вони всї узброєні! — перелїтає мигом серед стрілецької юрби. І чуєть ся в тім оклику якась попана перед тою зелїзною силою, що надходить рівномірним кроком, і якась жаль, що ми ще не узброєні, що наша мрія не сповнена, наше сонце, до якого пнемо ся, ще не засьвітило.

— Вони умундуровані!

— Отсе то Стрільці! А ми що? Без зброї, без одностроїв...

Сотня за сотнею пливе на подвірє.

— Славно! Славно! — лунає з усїх боків.

— Як їх богато! Як богато у них зброї!

І ще завзятїйше лунають оклики.

А рівночасно лискавкою мчить ся крилата вістка:

— Межи ними є й дївчата! Пішли узброєні як і хлопці — на війну за свободу рідної України.

— — — — — — — — — —

Вечером запалали огні. Стрільці варять, помагають при кухнях, рубають дрова, гріють ся при ватрах; инші ходять, розмовляють, перекликують ся. Стоять гуртками товариші і балакають. Заїздять вози з їдою, скриплять колеса, порскають коні. То тут, то там зриває ся пісня.

Стоять кріси в кізлах, коло них ходить вартовий.

Під деревами зібрав ся гурт сьміхунів. Що хвилї чути відти розкотистий гомін щирого сьміху.

Все те зливає ся разом в невиразний гамір, що далеко розходить ся по сонним місті, в подих житя народжуючого ся на наших очах, нового для нас національного твору: свого війска.

— — — — — — — — — —

А на паркан, на верхну дошку сперся сотенний писар і при газовім сьвітлі уличної лїхтарнї пише найконечнїйші посьвідки...

Ростислав Заклинський.

Відень, 17. мая 1915.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Вісти з Сяніччини.

Наші люди цікавлять ся дуже подіями в старім краю і чекають нетерпеливо на всякі відомости з рідних сторін, а кожду вістку з рідного села принимають з захватом і коли така вістка дуже сумна, то старають ся в на всякий спосіб удостовірити.

Много запитів дістав я від моїх односельчан, чи правда, що село Щавне в сяніцькім повіті цїлком спалене, бо вони вичитали таке в книжці „З теренів великої війни". На разі не міг я нічого

„НЕВТРАЛЬНІСТЬ" АМЕРИКАНСЬКИХ КАПІТАЛЇСТІВ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КАПІТАЛЇСТ (до робітника):

— Скорше, скорше, скорше! Спіши ся! Скоро роби, остри оружє! Гляди, ось бідний цар який сумний і нетерпеливо жде на наше нове оружє, щоби боронити свого самодержавя. Мни же і руки і серце! Скоро! скоро! Чим я вас підгоню, нема в мене нагайки!

РОБІТНИК (до капіталїста):

— Ти не бачиш, що духа з мене вже випирає, що упадаю з сил!? Тобі байдуже, чи я згину, аби цареви служити за його гроші! Ти, нелюде поганий! Цар там в Европі вбиває людий, наших братів, — а ти нас тут убиваєш!

КАПІТАЛЇСТ: Мовчи! Ми, Американці є невтральні! Ми не вбиваємо нікого, — ні вас, ні братів ваших. Нам ходить лише о ваше добро, аби вам добре було! Видиш, як сиплють ся доляри за оружє для царя?

РОБІТНИК: Сиплють ся, але не для нас! Ти все забираєш зараз в мішок і несеш до дому! Не ліпший ти від російського царя! Робітника цїниш ти таксамо як машину. Аж тоді буде добре на сьвіті, як не буде анї царів з міліонами нагайок анї царів з міліонами долярів! Тоді не буде чоловік машиною на твоїй службі, але буде чоловіком! Пожди, ми вас мусимо зломити, як тільки се оружє обернемо на вас, кати!!

відповісти, але старав ся, о скільки міг, провірити справу і нарешті удало ся мені дістати хотяй скупі, але правдиві відомости, якими хочу поділити ся з моїми краянами.

Хотяй село Щавне лежить на самім тракті між Сяноком а Лупковом, де відбували ся воєнні операції, то воно **зістало ціле, не спалене. Люди з села нігде не втікали і перебули зиму з Москалями.** Діич Гроблєвський виїхав до Відня, а Москалі розібрали двірські будинки на палива, понищили всї меблї в дворі і спалили кілька господарств. Богато людий померло з голоду і зі страху, але имен всїх менї не подано. Умер Роман Кіцак, Гриць Тимчишин, Параска Стасюк, Климка Ковалїв і жена Миколая Угрина. В Куляшнім померли: Гнат Кіцак і його жінка і Коруцова Ганя жена Петра.

Сьвященика Полошиновича арештували австрійські власти за москвофільство і вивезли до Терезієнштаду, де він і помер.

До війни і на форшпани пійшли з села всї здорові мущини. 45-тий полк піхоти (сяніцький) брав участь в першій битві під Люблином, де богато наших хлопців дістало ся в російську неволю. Між иншими знаходять ся в неволі: Дмитро Гришко, Василь Ґузий, Дмитро Солян і зо Мхави Іван Гришко в Тобольску на Сибіри; Юрко Купер, Ілько Кіцак, Іван Мацько, Миколай Чарнєцький і Стефан Солян в городі Уфі.

Тепер може кождий писати до краю, бо почта вже отворена. Дасть Бог, що вскорості дістанемо обширнїйші відомости з рідного краю, а коли я дістану що нового, то не забуду подати лист до публичного відома.

Василь Гришко.

II.

Лист з села Вільхівці (повіт Сянік), писаний 10. червня 1915. до Йосифа Ялечка в Реймі, Па.

Дорогі мої діти! Доносимо Вам, що ще потроха живемо і маємо в Бозї надію, що Він нас до якогось часу удержить. Ви там знаєте добре, що за велика нужда в краю, яка велика зміна зробила ся у нас. Та, щож робити, коли Господь Бог дав нам такий тягар нести! Він нас засмутив, то Він нас і потїшить. Грозить нам великий голод, бо заробити нема де та і купити нема що, бо не мож нічого дістати. Страшна тут дорожнеча. Чверть метра (25 кільо) жита коштує 12 кор., а чверть картофель 4 кор. Та тепер в лїтї то ще якось ся вижиє, але в зимі — то не знаємо, що будемо робити. Корову ще одну маємо, та не знаємо, чи і тота удержить ся при нас, бо всьо від нас забирають.

Доносимо Вам також, що від нас взяли 75 хлопів до війска, окрім теперішної бранки. Шваґер Гнатик також при війску; є в російській неволи — взяли його раненого. За шваґра Біскупа нічого не знаємо, чи жиє де, чи нї. Тата також нема. Взяли їх наші війска, то не знаємо чи жиють і що взагалї з ними є. Перебачте, що пишемо олївцем, бо і за атрамент тепер тяжко. Поздоровляємо Вас всїх! Ваша щиролюбляча мати — Розалїя Ялечко.

III.

Лист з села Одрехови (повіт Сянік), писаний до Івана Сивика в Ексцельзіор, Па., дня 24. червня 1915.

Мій дорогий Мужу! Моє поводженє дуже прикре. Ми всї дотепер здорові, лиш Твого брата Феська трохи поранило в ноги, але він вже вигоїв ся. В нашім селї били ся в осени два дни і підчас того спалили ся дві хижі (хати). Через зиму в нас битки не було, іно Москалї їздили всюди і забирали овес, сїно, а навіть солому. Весни ми не обробили, бо не було що сїяти. Дехто сховав був собі до кутця (хліва) з плахту сїна, але як козаки наїхали, то **всьо до чиста забрали та ще не одного й вибили. За людську працю зовсїм нїчого не платили, а викрадали, як могли і що могли так, що за пів року лиш голі будинки полишали ся. Позабирали також худобу і кури, а хлопів на форшпани.** Нам взяли ялівку (не заплатили за неї навіть половину цїни), 4 фіри коничу і сїна, 7 фір соломи і 2 міхи вівса. **Москалї закрали також збіже, а що було перед ними заховане, то по ямах погнило.** На веснї була в нашім селї велика битва, яка тривала цїлий тиждень. Через три дни сипали страшно огнем. Не можна було навіть на двір вийти, бо кулї летїли як град. Двох людий на смерть забили, кількох є ранених і богато худоби побили. Ми сидїли цїлий той час дома, а деякі люди мали ями ще від осени і в тих ямах крили ся разом з дїтьми. **Дуже богато хиж попалило ся — більше ніж 110 нумерів.** Наш лісок в Медвежім Москалї витяли. В остатний день битви ми мусїли втїкати до лїса. Там ми сидїли цїлий день без кусника хлїба, бо хлїб Москалї забрали. Всїх хлопів забирають до війска, то не буде кому в поли робити. В нас урожаї дуже підлї, бо дощу нема вже два місяцї — велика посуха, то люди ще й сїяти не покінчили. — Поздоровляю Тебе щиро, Твоя жена Пазя Сивик.

IV.

Хвальна Редакціє! Прошу помістити в часописи „Свободї" лист, який я дістав з Канади від М. Костишина. Сей лист писав брат Костишина, Олекса і він був уже поміщений в одній канадійській часописи. — Остаю з глубоким поважанєм, Стефан Могила з Савт Трой, Н. Й.

Деґова (повіт Рогатин), дня 14. марта 1915.

Дорогий Брате! Лист від Тебе одержав, за котрий сердечно дякую. Хочеш знати, що коло нас дїє ся. Ой, дорогий Брате, в нас не добре! Війна, все понищене з живности. Добре, що хоч дах над головою зістав ся. Не можу Тобі описати, що в Галичинї дїєть ся. Міста і много сїл попалені. Якбись подивив ся на Рогатин або Ходорів, тобись не пізнав. Самі руїни. Ми в серпни всї були в великім страху. На нашім ґрунтї була битва 29 і 30 серпня. Кулї грали як пчоли, карабінові і гарматні. Щастє, що до нашого обійстя не доходили. А гриміт був такий, що здавало ся — конець сьвіта. Ми не мали понятя, що то війна, хиба що читали в історії. Але бачити, то велика річ. А війска, перше Австрійців, потім Москалів, доки оком глянути; виглядало як велике муравлиско. А всюди гриміт, свист, крик, ржанє коний... Виглядало на страшний суд. Що дальше буде, Бог знає. В селї є 6 листів від тих, що злапані до Росії, а за решта нї слуху нї духу. Сень поїхав на форшпан ще 25 серпня і доси не знаємо, де він і коні. З Деґови нема 11 і не знати, чи жиють. Коли би й хотїли написати (як ще живі), то нема куди. Один з Псар вернув з форшпанів в груднї 1914, то оповідав, що Сень є на Уграх з кіньми. Що нинї з ним, не знати. Вже нема його дома 32 недїли. Такі гаразди! Весна приходить, сїяти нема що; щастє, що бульби ще є трохи, бо погинулибисьмо з голоду. І бульби вже не богато. Напиши, що нового чувати. Можебись прислав ґазет з пару чисел, бо ми нїчого не знаємо. Жиємо як Робінзон на острові. Я і Никола дома. Івась поїхав на форшпан і не знати де. Стефан пійшов до війска. Кінчимо і здоровимо усїх та засилаємо сердечне поздоровленє. — Олекса Костишин.

The Little Known Hutsuls of the Carpathians.

STRANGE AND PICTURESQUELY PRIMITIVE RACE, WHO ARE AMONG THE SUFFERERS FROM THE WAR.

Among the little known sufferers by the war in Europe are the Hutsuls, a picturesque, somewhat primitive race dwelling in the woody Carpathian Mountains, in the south-eastern part of Galicia, where the majestic, austere ridge of the Charnohora (Black Mountain) rises to the clouds.

From the rapid filowing River Pruth the Nadworna, Kolomea and Kosiv — extends Hutsuls country, comprising three districts: to Hungary and Bukovina. The city of Kolomea is its capital.

This city was founded by Koloman, the second son of the Hungarian King Andrew II., who was crowned as the Royal Prince of Halitch in 1214. In later centuries the hordes of Turks and Tatars who penetrated here devastated it and destroyed all traces of antiquity.

In modern times until the present war Kolomea presented the spectacle of a peaceful, lively commercial town. Travelling in caravans the Hutsul mountain dwellers brought to it for sale cattle, wool, lumber, earthenware of every description, finely carved woodenware and an immense quantity of eggs, corn, butter and cheese.

The wares were carried on small robust, lively ponies, as no vehicle could travel over the steep rocky pathways of the mountains. The women ride astride like the men and display skilful horsemanship.

In stature the Hutsul is usually very tall, very erect and as slender as the fir tree of his mountains. He has a dusky skin, dark, kindly, expressive eyes, an aquiline nose and short whiskers. He wears white linen shirts embroidered at the neck and wrists and over the shirt a sleeveless coat of lambskin adorned with colored embroidery.

His trousers are of red or blue woollen colth, secured by a wide leather girdle. He wears sandals. When the weather is cool he hangs over his shoulders the serdak, an overcoat made of coarse brown or red cloth ornamented with cords and fastened at the neck by a leather thong. The head covering is a round felt hat encircled by a brass band, often adorned with a peacock feather.

The women's dress is as richly colored and much more embroidered than that of the men. The skirt consists of two broad, apronlike parts striped in red and brown, often interwoven with gold thread and a striped woollen scarf is used as a girdle.

The Hutsul woman's usual dress for Sunday and holidays is of gold bordered blue cloth and with it she wears high boots of red or colored morocco. Her headdress is a white linen kerchief. Girls coil their hair in braids about the head and don a colored kerchief and often a crown of peacock feathers. In cold or rainy weather a broad cape of dense white cloth, clasped at the throat with a buckle, called guglia, gives the finishing touch to the costume.

Wolves and bears abound in the Carpathians, roving by night in the vicinity of cattle, so that the herdsman must have his gun ready for action to drive off the overbold intruders.

The Hutsuls belong to the Greek Catholic Church. They are full of temperament and very courageous. Kind hearted simplicity and hospitality are their characteristics. They like music and their melodies are sweet and pathetic. The national dance, the Kolomeyka, requires grace on the part of the girl and skill on the part of the man. Respect for the elderly, sturdy morality and adherence to quaint customs, dignified and picturesque, are among the national traits.

(From The Sun, New York, July 11, 1915).

Замітка. В сїй статї, яку передруковуємо з нюйорського дневника "The Sun", описуєть ся про галицьких і буковинських Гуцулів, про їх житє, звичаї і прекрасні строї.

ЦАР І ГАРБУЗ!

Отсю стару пословицю
И мале дитя знає.
Що хто в гору підносить ся,
Той і в діл впадає.

Є на сьвіті такі люди,
Й звірята, ростини,
Які випнувшись без цїли,
Летять в глуб долини.

Ось-такий то ґарбузище,
Шукаючи місця висше,
Коло царської палати,
Видрапавсь на деревище.

Раз набрав ся цар відваги,
Вийшов з своєї палати,
Змучений (по тяжких трудах),
Лїг під деревину спати.

Царю всяке лихо снилось,
Як революціонер сердитий
Царя бомбою хтів вбити,
Ну і судилось.

До часу збан воду носить!
Так і в сюю же годину,
Відірвав ся гарбузище,
З шумом полетів в долину.

Ой як кинесь цар з просоня,
Як заверещить у голос:
Сюди помоч! Сюди братци!
Я убітий, бомби от здесь!

Причаїв ся цар до землї,
Бідачиско терпить муку,
Ануж бомба зараз трісне,
Так і роздавить падлюку.

Позбігалась уся зволоч;
Стали царя відтирати,
Зараз „сищики" прибігли,
За „бунтовщіком" шукати.

Довго вони бідували,
Зак на добрий слїд попали.
Всяк з револьвером, не „трус".
Зирк! аж тут і він: — гарбуз!
Ну й зловили.

Й на суд його прикотили,
А на суді присудили,
Щоб на царському городї,
Більш гарбуза не садили;
Ну тай годї!

Уложив **Евген Жуковський,**
Бруклин, Н. Й.

УТЕЧА З МОСКОВСЬКОЇ НЕВОЛЇ В СИБІРИ.

Молодий віденський лїкар д-р Кассовіц, якому удало ся утечи щасливо з московської неволї в Сибіри, куди Москалї вивезли його яко воєнного бранця, набрав тепер значного розголосу. Як він утїкав з тої неволї, що він пережив в часї перебуваня в неволї і підчас утечі з неї, належить до дуже цїкавих пригод, тому ми подаємо коротко опис його пригод за нїмецькими ґазетами.

Д-р Кассовіц був яко військовий лїкар зі своїм полком в російській Польщі і в Галичинї. Дня 27. серпня 1914 р. попав ся він Москалям в руки разом з транспортом ранених австрійських жовнїрів. Мимо того, що він був при санїтарнім віддїлї, а й самому йому прислугували права санїтета, Москалї на се не зважали, але таки взяли до неволї. Д-р Кассовіц вносив поданя, щоби його яко лїкаря випустили з неволї, але се все йому не помогло нїчого.

З початку завезли його до Києва, куди їхав він попри Перемишль. Під Перемишлем був він сьвідком величезних московських страт при першій облозї. Був також у Львові, де, як оповідає, Москалї мало наробили шкоди і старали ся позискати для себе населенє. З ним самим обходили ся Москалї добре, він міг навіть зносити ся з австрійськими раненими жовнїрами. В Києві йому обіцяли, що його випустять на волю, але сеї обіцянки не сповнили так, що він мусїв разом з другими бранцями йти на Сибір.

Ще у Львові познакомив ся він з другим австрійським військовим лїкарем д-ром Еберсберґером, який також дістав ся до російської неволї, і з ним заприязнив ся. Оба лїкарі почали думати про утечу, яку довели до успіху далеко пізнїйше. Дорогу на Сибір відбували зелїзничим возом четвертої кляси більше як місяць, при чім не мали найменьшої свободи. Так приїхали вони до Нікольск Усурійска, на яких 100 верст від Владивостока, послїдного російського міста над Тихим океаном. Там перевезли їх до касарнї, де було вже поміщених більше австрійських військових лїкарів, взятих в полон. Лише ті лїкарі, які розуміли по московськи, могли повнити лїкарську службу при австрійських жовнїрах-бранцях. Такий брак занятя розбуджував лише охоту до утечі і помагав виробляти до неї пляни. Оба лїкарі познакомили ся з одним китайським (хінським) похатником, який достарчив їм китайської одежі. Але він по якімсь часї їх покинув так, що вони мусїли далї робити на свою руку. Оба перебрали ся і вималювали ся на жовто, оголили собі голови і попричіплювали коси. Як звісно, Китайцї (Хінцї) є жовтої раси, голять голови аж до середини голови і решту волося заплїтають в косу. Повирисовували собі на основі розпитів між Китайцями дорогу, щось гей би мапу, після якої мали в утечі глядїти дороги.

В дорогу вибрали ся в ночи і йшли лиш ночами, а дниною все ховали ся. На граници Китаю познайомили ся з якимсь Китайцем, який обіцяв завести їх до Пекіну, столицї Китаю. Сей вже був певнїйший від їх першого знайомого Китайця, і з ним перейшли вони цїлу манджурсько-корейську пустиню. Нераз були вони в таких тарапатах, що от-от попадуть ся козакам в руки, але щасливо якось перейшли китайську границю.

Утеча тривала від 19. грудня 1914 до 8. сїчня с. р., і в тім часї вони зробили пішки яких 700 до 800 кільометрів дороги (стільки як зі Львова до Відня). В Кірін купили вони собі европейську одежу і їхали далї зелїзницею, з початку китайською, а опісля японською. На сїй затримала їх була японська полїція, але по якімсь часї пустила їх на волю. По дорозї з Китаю до Европи повернули в Америцї до Сан Франціско на всесьвітну виставу, якраз на пять день перед її отворенєм. Коли їхали з Америки до Европи, задержали їх Анґлїйцї, передержали через кілька тижнїв в арештї, бо не хотїли їм вірити, що вони лїкарі. Але коли вони здали лїкарський іспит, Анґлїйцї їм повірили і видали дозвіл на проїзд. По пятьох тижнях опустили вони Ґібральтар і анґлїйським кораблем заїхали до Неаполю. З Неаполю приїхали через Швайцарію до Відня і знова пійшли яко лїкарі до армії на службу.

НОВИНКИ.

ВОРОЖИТЬ БЛИЗКИЙ КОНЕЦЬ ВІЙНИ.

Нюйорські дневники подали недавно ось-таку новинку:

Професор Берт Різ з 99-тої улиці в Ню Йорку станув був перед судією Розальським яко обжалуваний за „ворожбитство".

Судія Розальський хотів випробувати старого 73-лїтного професора, чи він звичайний ворожбит-мантїй, чи може він має в собі щось таємничого.

Отже написав на картцї три питаня і не показуючи йому навіть сеї картки, казав відповісти на ті питаня.

Професор відповів точно на всї три питаня, а саме про справу Шеллї, дальше сказав, що судія має в банку 15 долярів і, що його шкільна учителька зветь ся О'Коннел. Всї ті питаня були дїйсно написані на картцї і хоч старий професор анї не міг бачити, що на картцї написано, анї нїчого не міг знати про чужого собі судію, то одначе відповів цїлком згідно з правдою.

Се зачудувало судію і він, переконавши ся, що професор Різ не є „фейкером", пустив його на волю.

Потім ще двох співробітників нюйорських дневників попросило його до окремої кімнати, щоби він там дав їм відповіди на їх питаня. Там вони написали по шість питань на картках паперу, які вложили в коверти, котрі ще й опечатали.

Тоді один із співробітників приложив руку до чола професора Різа і він протягом кількох минут дав відповіди дїйсно на всї ті питаня, які були в листї.

Між иншими питанями оба співробітники поставили питанє **про конець війни.**

На се питанє відповів професор Різ ось-так:

„Нїмецький цїсар Вільгельм II. вишле князя Генриха до Петроґраду на переґовори з царем Миколою II. Князь Генрих скаже: „Ми вже тебе тепер маємо; лїпше зробиш, як скінчиш з війною!"

„Скоро по тім Росія зараз усунеть ся від війни і заключить окремий мир з Нїмеччиною. Тодї Австрія з Нїмеччиною побє Італію і приступить до мирових переговорів з Анґлїєю і Францією.

„Нїмеччина не буде намагати ся задержати землї, які вона заняла.

„Злучені Держави не візьмуть участи у війнї.

„Розєм (завішенє оружя) між воюючими державами зачнеть ся дня 10-го серпня, а дня 26-ого вересня війна скінчить ся".

ТАНЕЦЬ В XIX. СТОЛЇТЮ.

(Розвій сальонового танця у Франції. — Вальс. — Нїмецького чи француського походженя? — Історія двокрокового вальса. — Сніданє з танцями. — Здетронізований вальс).

На окремім сьвяточнім засїданю француської академії говорив поет Іван Рішепін про новітний танець „танґо", який зайшов з Нового Сьвіта до Европи і цїла Европа ним „одушевлясть ся". Се дало письменникови Ришардови Клєнови притоку розповісти, як у Франції розвивав ся від столїтя сальоновий танець. По погромі Наполеона, за часів „Реставрації", знайшло ся француське товариство знов у сальонах, а танець набрав сьвіжого полету. До танців, котрі все ще були цїнені, а між котрими на першім місци стояв кадриль, прилучила ся ще мазурка, вальс та полька. Вальс остав довгий час улюбленим танцем Французів, а передівсїм Французок. Він прибув до Франції з Нїмеччини в часах директорату; до найбільшого одначе значіня зріс він в часї „Реставрації". Його уважали нїмецьким танцем, одначе він є властиво француський, бо три-четвертий вальс се нїщо инше як француська „вольта", яку завів Генрих III-ий.

Що дотичить двокрокового вальса, то походить він з Росії. Десрат оповідає про нього таку анекдоту: Можу оповісти з власного досьвіду, як в 1815. р. заведено у Франції двокроковий вальс. У мого батька учив ся танцювати барон Нівкен, атташе російського посольства. Барон зажадав від батька, щоби він навчив його двокрокового вальса, якого танцюють в Росії. Батько здивув ся дуже, коли почув про такий вальс, бо сам ще нїколи його не бачив. Коли одначе почав його з бароном пробувати, проба повела ся, а вислїд сього був такий, що аристократія у Франції почала від того часу танцювати майже виключно двокроковий вальс.

В тім самім часї була славною також ґальопка. Також і сей танець є француського походженя, а не угорського, як ее многі думають. Вальс та ґальопку танцювали не лише в часї вечірних забав, але також пополудни, по снїданю, а саме запрошувано гостий на „снїданє з танцями". Коло 5. години пополудни перервано танець, та по тім ішли всї гостї до городу, щоби там при богато заставлених столах відітхнути дещо по „трудах" танців.

Вальса і ґальопку здетронізувала одначе небавом полька. Сей танець є заграничного походженя, а саме походить з Чехії і викликав у француських сальонах справжню революцію. Побідний успіх мала опісля мазурка. Всї ті танцї перетривали і друге цїсарство, а не дали ся усунути і за часів третої републики. Тепер одначе всї вони мусять уступити місця триюмфуючому „танґови".

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Дмитро Капітула, Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
Марія Білик, 2117 W. Ohio St., Chicago, Ill.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Іван Ваверчак, 757 State St., Perth Amboy, N. J.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
Алексій Шаршонь, 524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
о. В. Балог, 210 Grant St., Trenton, N. J.
Василь Левчик, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
Юліян Павчак, 109 North 7th St., Brooklyn, N. Y.

РАДНІ:
Іван Глова, 521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Андрій Стефанович, 236 Park Road, Ambridge, Pa.
Василь Гришко, 439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
Николай Ваверчак, 720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Йосиф Сенчина, 912 Starkweather Ave., Cleveland, O.
Стефан Мельник, 50 Pulsifer St., Auburn, N. Y.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
Осип Стеткевич, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
Андрій Савка, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:
о. В. Сполітакевич, предсідатель, 635 N. River St., Wilkes Barre, Pa.
Дмитро Андрейко, секретар, Box 234, Jersey City, N. J.
Володимир Лотоцький, касієр, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „У. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА.

ТАБЕЛЬКА ПЛАЧЕНЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК

до каси Укр. Нар. Союза на фонд посмертний після кляс і віку.

Кляса A $250
Кляса AA $500
Кляса B $750
Кляса C $1000
Кляса BB $1500
Кляса CC $2000

Місячна вкладка є стала т. зн. член буде платити тусаму вкладку через ціле житє.

Кляса	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

Крім місячної вкладки після повисшої табельки кождий член без огляду на стан, вік і клясу платить ще 35 цнт. на слідуючі фонди: 10 ц. на фонд резервовий, 5 ц. на фонд убогих, 3 ц. на фонд народний і 17 ц. на фонд адміністраційний.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

ПОЗІР! ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ В ДІТРОЙТ, МІШ.
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1. СЕРПНЯ 1915 р.
в „Турнер" галі при 136 Шерман ул.
:—: заходом :—:
„УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РАДИ"
зістане відограна (перший раз в Дітройт, Міш.) зі співами і танцями драма в 5-ох діях М. П. Старицького п. з.
„НІЧ ПІД ІВАНА КУПАЛА"
Весь дохід з представленя призначений на фонд „Визволеня України".
ЦІНА МІСЦЬ: Крісла І-рядні по 75 ц.; ІІ-рядні по 50 ц.; ІІІ-рядні по 35 ц.
Початок точно о год. 7.30 вечером.
ЗА ВИДІЛ:
Андрій Блащук, рекордовий секретар.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ҐЕОРҐІЯ ОСТАФІЛЮКА** і свого нипота **ПРОКОПІЯ ОЖУЛЯКА** родом з Кучурмаре, Буковина. Вони перебували через два роки в Дулют, Мінн. Хто би о них знав або вони самі нехай зголосять ся на адресу: Mitro Mintenko, Lumsden's Mills, Que., Can. 87—89

Пошукую брата **ЛЬВА ОНИСЬКОВА** і прочих знакомих з села Лісичі, пов. Збараж. Моя адреса: Simeon Chydyj, Reg. 90 Feldpost 69, Austria. 87

Де перебуває тепер **М. ГАВРИСИШИН**, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часі зголоситись або донести своє місце побуту до Адміністрациї „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Отсим подаю до відома інтересованим, що моя теперішна адреса є: **2410 — 4th Ave., Watervliet, N. Y.** — о. М. Данилович. 86—87

Пошукую своїх братів **ВАСИЛЯ** і **ДАНИЛА ГРИГОРКА**, з села Садки, пов. Залїщики. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Philip Hryhorko, Box 194, Huntington Station, L. I., N. Y. 86—88

ДЯКОУЧИТЕЛЬ ГЛЯДАЄ ЗАРАЗ ПОСАДИ. Учить і провадить взірцево школу дітий, хор і уладжує театральні представленя. Має іспит дяківський. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: Dyakouchytel, c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 86—87

ПОТРІБНО СПІЛЬНИКА з невеликим капіталом $100 до $200 до дуже поплатного бизнесу. Знанє анґлїйської мови непотрібне. Голоситись на адресу: W. Sinko, 9 Rankin St., Newark, N. J. 86—88

ВСЯЧИНА.

СТРАШНА СИЛА КОМАХ.

Сила комах в порівнаню до сили чоловіка є слабою, прямо ніякою; коли одначе прирівнаємо силу комах до їх природної величини, то вона є справді страшною і неймовірною.

Ось примір: блоха, яка має усього на всього аж два міліметри довжиня, робить скоки на метер, а то й більші. Колиб так чоловік, відповідно до своєї величини, мав мязи так пригожі до скаканя як блоха, то він робив би скоки на 160 до 200 метрів; а лев за одним скоком повинен би робити найменьше один кільометер дороги.

Ще більша перевага сили комах виявляєть ся при розслїдах сили голосових мязий.

Голос великого зеленого коника (пільний коник) можна чути ночию у віддаленю около одного кільометра. Колиб голос звичайного чоловіка, який важить стільки, що 6.000 таких же коників, відповідав його тягареви, то голос сей можнаб чути у віддаленю більше чим 6.000 кільометрів, себто він донисив би ся з Парижа до Царгорода, а навіть в глибину Малої Азії. В додатку такий голос чоловіка був би до сього степеня сильний, що колиб чоловік від нехочу чи з необережности пчихнув у своїй хатї, то був би погребаний під її звалищами.

Богато гусільниць має такі сильні щоки, що легко з'їдають за день скількість листя у двоє більшу від тягару власного тіла. На основі сього обчисленя — звичайний собі віл, який би важив 350 кільоґрамів, повинен їсти на добу 640 кільоґрамів сіна, з додатком 90 кільоґрамів ще якоїсь иншої поживи.

Та на сьвіті є сотворіня ще більше пажерливі. Так приміром гусенички (личинки) синьої мухи (мясна муха, плюйка), з'їдають за день не в двоє, а 200 разів більше ніж тягар їх власного тіла. Та пажерливість є така страшна, що, як каже славний вчений Лїнней, три такі мухи є в змозї пожерти мертвого коня так швидко як і лев.

Але і ті обжори є нічим супроти гусільниці-шовківниці, яка важить при своїм народженю меньше ніж одну сотну частину ґрама, а в протягу 30 днів з'їдає більше ніж одну унцію листя, себто 60.000 разів більше ніж вона сама важила при своїй появі на сьвіт. Колиб так дитина, що важить в день уродженя 10 фунтів, була так пажерливою як та гусільниця, то вона в тім самім часі з'їдалаб поживи на 240 тисяч кільоґрамів. Цікаве й те, що ті гусільниці незвичайно швидко розвивають ся. В 30 дни стають ся вони 9.500 разів тяжші. Колиб і наші дїти росли так швидко, то в тімсамім часі вони доростали-б величини кита!

Тоді як чоловік з великим зусилєм може прожити без їди лишень два-три тижні, то так званий муравельний королик без ніякої поживи може прожити 6 місяців і то без шкоди для свого орґанізму. Павук, посаджений під скляну покришку, без їди живе 10 місяців, змінившись дещо у своїй величині, але не втерявши нічого сили; инший павук, пришпилений до коробки, живе 4 місяці. Олень рогач (жуколень рогач) жив у одного вченого без їди 3 роки, після чого почував ся ще на стільки моторним, що мав силу злетіти. Скорпіон, привезений з Єгипту в Німеччину, не вчисляючи часу подорожи, жив без їди 9 місяців.

СЬМІШНЕ.

Остатний спосіб.

— Чи ти оженив би ся задля гроший?

— Хиба в крайнім случаю, як би вже в инший спосіб не міг роздобути гроший.

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарни „Свободи":

Абу Касимові капцї. — Арабська казка. Написав Іван Франко. — Ціна 30 цнт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладї. — Ціна .... 10 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Америка. — Збірка віршів: Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри. Публика. Се що такого є? В Пенсильвенії. Два образки. Одна лиш калина. Я хочу до дому. Купить мамі. Прощане з краєм. Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна 15 цнт.
Американські тросьти. — Ковбок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Амалюнґа. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.
Буквар для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя виселенців в Америцї у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — **Флямки горівки.** — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна .... 5 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Ціна ...... 5 цнт.
В неволї темноти. — Комедія з житя руско-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.
Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник". — Ціна .... 25 цнт.
Вода в природі. — Умірковани та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 20 цнт.
Галка смерти. — Ціна .... 5 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповіданя). — Ціна .... 10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про звірята, рослини, каміне і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Ціна .... 30 цнт.
Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейті Пенсильвенії. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.
Дорога до сьвідомости: Борба кляс і длячого робітники орґанізують ся. — Ціна .... 10 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.
Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна ...... 15 цнт.
І. Жовнір. — ІІ. Оферма. Новеля з війського житя. — Ціна ...... 10 цнт.
Житє Ісуса Христа $1.25
Житє і твори Івана Франка.—Ціна 10 цт.
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 15 цнт.
Жителї Марса. — Ціна ...... 10 цнт.
З кого ся насьмівають, з того люди бувають. — **Посол Петришин.** — **Модний адвокат.** Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 ц.
За сестрою. — Є се найгарніїше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
Зуб за зуб (оповідане). — Вом (з калїфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини". — Ціна .... 10 цнт.
Іцко-Сват, комедія в 1. дїї.—Ціна 10 ц.
Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землї (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолї — Ціна 15 ц.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князїв і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна ..40 цнт.
І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна ...... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конго. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: вояцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.
Невольник, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.
Навернений грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріпленя духа. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В перерібці Александрова. — Ціна .... 30 цнт.
Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Сонячний син. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — **ІІ. Цісар і ігумен.** Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя з доданєм словаря. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
... рат і ростин. — Ціна ...... 10 цнт.
Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Причта про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Промови, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З партичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірат і ростин. — Ціна ...... 10 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землї (з 22 образками). — Розкази про будову землї і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашинґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Релїґійні віровання стариних народів. — Зміст: Релїґія Єгиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів.Ісповідники релїґії Брама. Релїґія Будди. Релїґія Перзів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цт.
Русько-анґлійський таумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (в 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна ...... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівомовки .... 40 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дїї. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна ....5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлї економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або траґедія на замку Маєрлїнґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За землю (оповідане). Сьвіт без Аллаха (арабська байка). Як вовк пімстив ся на цареви (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнїйший Русько-анґ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
І. Як мене вибирали дружбою. — ІІ. Цісар соловій. — Ціна ... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віцї, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, своякiв, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лїнійовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Поминник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лїкарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа 1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа 2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа 1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа 28
Дорога до неба, скіряна оправа .. 90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа 32
Друг Душі, кістяна оправа 1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа... 50
Горі імієм серця, кіст. оправа ... 1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа.. 1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа 34
Хліб Душі, кістяна оправа 1.80
Хліб Душі, звичайна оправа 90
Молитвослов для католицьких лиць 1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скіряна оправа 80
Помилуй нас Боже, звич. оправа.. 50
Коляди 20
Збірник найкрасших пісень церковних 10
Ангельський хор, часть II. 20
Ангельський хор, часть II. 5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.